

<https://sppl.ui.ac.ir/?lang=en>

Spatial Planning
E-ISSN: 2476-3357

Document Type: Research Paper

Vol. 12, Issue 2, No.45, Summer 2022, pp. 1- 6

Received: 21/04/2022 Accepted: 16/10/2022

Measuring the Feeling of Social Security and Identifying the Key Drivers Affecting It in Urban Spaces: A Case Study of Ravansar, Kermanshah Province

Davood Jamini^{1*}, Himan Shahabi²

1- Assistant Professor, Department of Geomorphology, Faculty of Natural Resources, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran

Part-time Researcher at Kurdistan Studies Institute, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran
d.jamini@uok.ac.ir

2- Associate Professor, Department of Geomorphology, Faculty of Natural Resources, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran
h.shahabi@uok.ac.ir

Abstract

Statement of Problem: Security directly and indirectly affects all aspects of citizens' lives. One of the most important aspects of security is the feeling of social security, which includes financial, life, job, and economic, and moral securities, etc. Examining how the state of social security feels and the key drivers that affect it was the main issue of the present study.

Purpose: The purpose of this study was to assess the indicators of feeling of social security and identify the key drivers that affect it in urban spaces. This was a case study in Ravansar City in Kermanshah Province.

Method: The present quantitative and applied research was done with a combination of descriptive-analytical and exploratory methods. To achieve the research objectives, a combination of the opinions of citizens (364 people) and experts and specialists (30 people) was used. The main tool for data collection was a combination of a researcher-made questionnaire and the Delphi technique. To analyze the collected data SPSS and MicMac software was utilized.

Results: The results showed that the average values of 2.692, 2.769, 2.6, 2.66, and 2.507 obtained

*Corresponding Author

Jamini, D., & Shahabi, H. (2022). Measuring the feeling of social security and identifying the key drivers affecting it in urban spaces (Case study: Ravansar, Kermanshah province). *Spatial Planning*, 12 (2), 1 -6.

2476-3357 / © 2022 The Authors. Published by University of Isfahan

This is an open access article Under the by-nc-nd/4.0/ License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

<https://doi.org/10.22108/sppl.2022.133367.1650>

[20.1001.1.22287485.1401.12.2.4.6](https://doi.org/10.22108/sppl.2022.133367.1650)

for the dimensions of financial, occupational, and economic securities, moral, value, and cultural securities, and family security were significantly lower than the average base, respectively. Also, the variable of life safety with the value of 3.023 was not significantly different from its mean base. The results of the study of the general state of social security showed that the obtained average value of 2.788 was significantly lower than its average base. The results showed that the key drivers of social security affecting the feeling of social security were as follows: life satisfaction, good urban governance, income, trust, police performance, quality of physical environment, social cohesion, access to essential services and welfare, and performance of responsible institutions.

Innovation: Identifying urban management as the link and main element of providing citizens' sense of social security, which depends on their conscious participation in the selection of urban managers, was the innovation of the present study.

Introduction

Security is one of the basic human needs. Human's peace of mind is weakened and anxiety and restlessness replace it by reducing it. Many human needs depend on security. Although security plays an important and key role in the individual and social life of human beings and its absence or disruption has worrying consequences, the effects and damages of feeling insecure are worse than insecurity itself. Therefore, security can be considered as the main axis of human needs. However, today, the expansion of urbanization and the growing population of urban areas have complicated the problems of urban spaces as a result of insecurity. Lack of security and the sense of insecurity are the main challenges of urban spaces in this century.

Ravansar City with a population of 24,527 people and 7,122 households is one of the urban spaces located in Kermanshah Province. It is one of the small and sparsely populated cities of this province in terms of population. Due to the spatial location of this city (being located in the main intercity traffic route and as the communication axis of Kermanshah to Javanrood, Paveh, Tazehabad, and Kamyaran to Oramanat region, it has experienced significant poverty, unemployment, etc. triggered by high traffic and congestion of population over the past years. Moreover, it has experienced an increasing trend of numerous crimes, including car theft, theft due to public property, theft from homes, etc. Since the citizens' sense of security could be mentioned as a symbol of sustainable development of urban spaces, examining their sense of security and identifying the factors affecting it in the form of key drivers was necessary. The general state of the feeling of social security in the current situation and identifying the factors affecting it could provide the ground for improving its level.

Methodology

According to the objectives of the present study, this research was done in two parts. In general, it was a quantitative research that was done by combining descriptive-analytical and exploratory methods, through which the documentary data, including articles, reports, and data of the Statistics Center of Iran, and the field data consisting of the citizens and experts' opinions could be collected. The first part of the research was dedicated to the purpose of assessing and measuring the citizens' sense of social security and its components and the second part was related to identifying the key

drivers affecting their sense of social security. In the first part of the research, the statistical population included 7122 heads of households in Ravansar City, from among whom 364 people were selected as the statistical sample by using Cochran's formula. The main tool for collecting the field data was a researcher-made questionnaire, which was evaluated for its (formal) validity by using the urban planning experts and specialists' opinions, as well as those of the university professors. To assess the reliability of the questionnaire, a pre-test method was applied for completing 30 questionnaires. The obtained Cronbach's alpha coefficient was more than 0.7.

Results and discussion

The results of the study of the general state of social security among the citizens were examined. The results of the frequency distribution table showed that the 27.5, 37.4, and 35.2% of the citizens had very weak and weak, moderate, and high and very high levels of social security, respectively. The results of examining the general state of social security among the citizens by using the mean comparison test showed that the obtained average value of 2.788 was significantly lower than the baseline average value. This was confirmed by the negative t-statistics, deviation from the mean, and upper and lower limits. The reason for this situation could be attributed to the weak status of the research-dependent variables, especially family, moral, job and economic, value and cultural, and financial securities.

The findings of this study in connection with the analyses of the impact and effectiveness of the main variables affecting the feeling of social security showed that a total of 9 key variables from among 25 main factors affected the citizens' feeling of social security in Ravansar City. These variables, in which mostly affected the northwestern half of the region had their most and least impacts on other variables, including the factors of life satisfaction, good urban governance, income, trust, police performance, quality of physical environment, Social cohesion, access to essential services and welfare, and functioning of the responsible institutions.

Conclusion

The results of the present field research revealed that with the exception of the component of life security, other components of the feeling of social security in the study area were in an unfavorable situation. The results of the study of the general state of the feeling of social security also showed that the situation of this key indicator of sustainable urban development among the citizens was at an inappropriate level. The main reasons for the unsatisfactory state of social security in the study area were the rising trends of home and car thefts, numerous scams, weakening of trust among the citizens, job insecurity, income instability, increasing divorce rates, and concerns about community membership. There were also concerns about the gradual decline of religious and moral values, transportation of money and valuables, increasing drug use, and so on.

In general, it could be said that due to the chain relationship of the components of the sense of social security with the citizens' economic, social, managerial, cultural, and infrastructure conditions, etc., the residents' sense of social security could be caused by several factors. Therefore, in continuation of the research, the key drivers affecting the citizens' sense of social security were examined.

In this regard, 9 key variables were identified from among the 25 factors affecting the citizens' feeling of social security in Ravansar City. These variables had the most and least impacts on the other variables affecting their feeling of social security, which included life satisfaction, good urban governance, income, trust, police performance, quality of physical environment, social cohesion, access to essential services and welfare, and performance of the responsible institutions. According to the results, it could be said that several factors affected the citizens' sense of social security. Accurate assessment of the nature of these key variables showed that the levels of the other variables affecting their sense of social security and consequently its state could be improved by coherent, integrated, and efficient urban management under the banner of good urban governance. Unfortunately, employment of committed, experienced, and specialized city managers, who were proficient in various urban affairs, was the missing link in the development of a sense of social security in the study area.

Keywords: security, sense of social security, key drivers

References

- Brooks, D. J. (2010). What is security: Definition through knowledge categorization. *J. Secur.* (2010), 23, pp. 225-239.
- Bubnovskaia, O. V., Leonidova, V. V., & Lysova, A. V. (2019). Security or Safety: Quantitative and Comparative Analysis of Usage in Research Works Published in 2004-2019. *Behavioral Sciences*, 9(12), p. 146. <https://doi.org/10.3390/bs9120146>
- Cambridge Dictionary (2021). *Meaning of security in English*. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/security?q=security+>
- Cho, Y., Jeong, H., Choi, A., & Sung, M. (2019). Design of a Connected Security Lighting System for Pedestrian Safety in Smart Cities. *Sustainability* (2019), 11(5), p. 1308. <https://doi.org/10.3390/su11051308>
- Engerer, H. (2009). *Security Economics: Definition and Capacity; Economics of Security Working Paper 5*. Economics of Security: Berlin, Germany (2009).
- González, A. M. H., Grimaldo-Santamaría, R. O., & García, M. D. P. Q. (2021). Subjective and Objective Insecurity in Spanish Cities. *Sustainability*, 13(23), pp. 13-309. <https://doi.org/10.3390/su132313309>
- Hataminejad, H., Rezayee Gorgani, A., & Rahimi, F. (2020). The analysis of the impact of the sense of place attachment to new residential neighborhoods on an increasing sense of security (Case study: Elahieh neighborhood of Mashhad). *Geography and Human Relationships*, Supplement 1, Winter of 2020, pp. 8-21. <http://ensani.ir/file/download/article/1608983652-10347-99-265.pdf>
- Igarashi, A., Miyashita, M., Morita, T., Akizuki, N., Akiyama, M., Shirahige, Y., & Kenji E. (2012). A Scale for Measuring Feelings of Support and Security Regarding Cancer Care in a Region of Japan: A Potential New Endpoint of Cancer Care. *Journal of Pain and Symptom Management*, Vol. 43, No. 2, pp. 218-225.
- Janicka, I. (2015). Sense of security in single women and women in lasting relationships. *Health Psychology Report*, Vol. 3(2), pp. 159-166.

- Kozaczuk, F. (2011). Sense of security of the city's inhabitants and their attitude towards the justice of institution. *Science & Military Journal*, Liptovský Mikuláš, Vol. 6, Iss. 2, pp. 26-30.
- Mawby, R. I., Tecău, A. S., Constantin, C. P., Chițu, L.B., & Tescașiu, B. (2016). Addressing the Security Concerns of Locals and Visitors for the Sustainable Development of Tourist Destinations. *Sustainability*, 8(6), p. 524. <https://doi.org/10.3390/su8060524>
- Mircea G. and Daniela P. (2016). *The Importance of Internet of Things Security for Smart Cities, Smart Cities Technologies*. Ivan Nunes Da Silva and Rogerio Andrade Flauzino, Intech Open, DOI: 10.5772/65206. Available at <https://www.intechopen.com/chapters/52312>
- Mustafa, N. A., Khalifa, M. A., & Abd Elrahman, A. S. (2017). Safety and Security of Cities and Their Impact on the City Life. *The 1st International Conference: Towards A Better Quality of Life*, Technische Universität Berlin Campus El Gouna, Egypt, November of 2017, pp. 24-26.
- Owen, T. (2008). Measuring Human Security in Environmental Change and Human Security: Recognizing and Acting on Hazard Impacts. *NATO Science for Peace and Security Series C: Environmental Security*, Eds.: P. H. Liotta, D. A. Mouat, W. G. Kepner, and J. M. Lancaster, Springer: Dordrecht, The Netherlands, pp. 35-64.
- Righetti, F., Balliet, D., Molho, C., Columbus, S., Faure, R., Bahar, Y., Iqmal, M., Semenchenko, A., & Arriaga, X. (2020). Fostering Attachment Security: The Role of Interdependent Situations. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(20), pp. 48-76. <https://doi.org/10.3390/ijerph17207648>
- Saáry, R., Csiszárík-Kocsir, Á., & Varga, J. (2021). Examination of the Consumers' Expectations Regarding Company's Contribution to Ontological Security. *Sustainability*, 13, pp. 87-99. <https://doi.org/10.3390/su13179987>
- Spadaro, G., Gangl, K., Van Prooijen, J. W., Van Lange, P. A. M., & Mosso, C. O. (2020). Enhancing feelings of security: How institutional trust promotes interpersonal trust. *PLoS ONE*, 15(9), e0237934. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0237934>
- Suutari, A. M., Areskoug-Josefsson, K., Kjellström, S., Nordin, A. M. M., & Thor, J. (2019). Promoting a sense of security in everyday life—A case study of patients and professionals moving towards co-production in a trial fibrillation “learning café”. *Health Expectations*, 22, pp. 1240-1250.

Figures and Tables

- Fig. 1: Conceptual model of the research (components of social security and its determinants)
- Fig. 2: Location of the study area in Kermanshah Province, Iran
- Table 1: The main dimensions of the feeling of social security, number of variables, and calculation of their reliability coefficients
- Table 2: The main factors affecting the feeling of social security among the citizens of Ravansar City from the experts and specialists' perspectives
- Table 3: Assessment of the status of the indicators of social security among the citizens by using the mean comparison test

- Table 4: Prioritization of the indicators of the feeling of social security among the citizens
- Table 5: Assessment of the general state of social security among the citizens by using the frequency distribution table
- Table 6: Evaluation of the general state of the feeling of social security among the citizens by using the mean comparison test
- Table 7: MDI matrix of the key drivers affecting the feeling of social security among the citizens in Ravansar City
- Figure 3: Status of the key drivers of social security among the citizens in Ravansar City
- Fig. 4: Ravansar citizens' direct effects on each other based on the variables of social security (very strong effects)
- Fig. 5: Ravansar citizens' direct effects on each other based on the variables of social security (very weak effects)
- Fig. 6: Ravansar citizens' indirect effects on each other based on the variables of social security (very strong effects)
- Figure 7: Ravansar citizens' direct effects on each other based on social the variables of security (very weak effects)

سنجش احساس امنیت اجتماعی و شناسایی پیشران‌های کلیدی مؤثر بر آن در فضاهای شهری (مطالعه موردی: روانسر؛ استان کرمانشاه)

داود جمینی * استادیار گروه ژئومورفولوژی، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران

(پژوهشگر پاره وقت پژوهشکده کردستان شناسی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران)

davood.jamini@gmail.com

هیمن شهابی، دانشیار گروه ژئومورفولوژی، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران

h.shahabi@uok.ac.ir

چکیده

طرح مسئله: امنیت به صورت مستقیم و غیرمستقیم، بر تمامی جوانب زندگی شهروندان اثرگذار است. یکی از مهم‌ترین ابعاد اصلی امنیت، احساس امنیت اجتماعی است که شامل مالی، جانی، شغلی و اقتصادی، اخلاقی و ... می‌شود. بررسی چگونگی وضعیت احساس امنیت اجتماعی و پیشران‌های کلیدی مؤثر بر آن، مسئله اساسی پژوهش حاضر است. هدف: هدف پژوهش حاضر، سنجش شاخص‌های احساس امنیت اجتماعی و شناسایی پیشران‌های کلیدی مؤثر بر آن در فضاهای شهری است که به صورت مطالعه موردی در شهر روانسر از توابع استان کرمانشاه تحریر یافته است. روش: پژوهش کمی و کاربردی حاضر با ترکیبی از روش‌های توصیفی - تحلیلی و اکتشافی انجام گرفته و برای دستیابی به اهداف پژوهش از ترکیبی از نظرات شهروندان (۳۶۴ نفر) و کارشناسان و متخصصان (۳۰ نفر) استفاده شده است. ابزار اصلی جمع‌آوری داده‌ها نیز ترکیبی از پرسشنامه محقق‌ساخته و تکنیک دلفی است و برای تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از نرم‌افزارهای SPSS و MicMac استفاده شده است. نتایج: نتایج نشان‌دهنده آن بود که میانگین حاصل شده برای ابعاد امنیت مالی، شغلی و اقتصادی، اخلاقی، ارزشی و فرهنگی و خانوادگی به ترتیب با مقادیر ۲/۶۹۲، ۲/۶، ۲/۷۶۹، ۲/۶۶ و ۲/۵۰۷، به صورت معناداری پایین‌تر از حد متوسط بوده و متغیر امنیت جانی با مقدار ۳/۰۲۳، با میانگین مبنای تفاوت معناداری نداشته است. نتایج بررسی وضعیت کلی احساس امنیت اجتماعی حاکی از آن بود که میانگین حاصل شده با مقدار ۲/۷۸۸، به صورت معناداری پایین‌تر از حد متوسط بوده است. نتایج درخصوص پیشران‌های کلیدی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی نشان‌دهنده آن بود که رضایت از زندگی، حکمروایی خوب شهری، درآمد، اعتماد، عملکرد پلیس، کیفیت محیط کالبدی - فیزیکی، انسجام اجتماعی، دسترسی به خدمات ضروری و رفاهی و عملکرد نهادهای متولی، ۹ متغیر کلیدی اثرگذار بر احساس امنیت اجتماعی هستند. نوآوری: نوآوری پژوهش حاضر، شناسایی مدیریت شهری به عنوان حلقه اتصال و عنصر اصلی تأمین احساس امنیت اجتماعی شهروندان که در گرو مشارکت آگاهانه شهروندان در انتخاب مدیران شهری است. واژه‌های کلیدی: امنیت، احساس امنیت اجتماعی، پیشران‌های کلیدی.

*نویسنده مسؤول

جمینی، داود و شهابی، هیمن. (۱۴۰۱). سنجش احساس امنیت اجتماعی و شناسایی پیشران‌های کلیدی مؤثر بر آن در فضاهای شهری (مطالعه موردی: روانسر؛ استان کرمانشاه). *برنامه‌ریزی فضایی*، ۱۲ (۲)، ۷۱-۹۰.

مقدمه

امنیت از نیازهای اساسی انسان به شمار می‌رود. به طوری که با کاهش آن، آرامش خاطر انسان تضعیف شده و تشویش، اضطراب و ناآرامی جای آن را گرفته است. مرتفع شدن بسیاری از نیازهای آدمی در گرو امنیت است. اگرچه امنیت در زندگی فردی و اجتماعی انسان‌ها نقشی مهم و کلیدی ایفا می‌کند و فقدان یا اختلال در آن پیامدها و تبعات نگران‌کننده‌ای به دنبال دارد، اثرات و خسارات احساس ناامنی، از خود ناامنی بدتر است (کریمی و دانش‌مهر، ۱۳۹۸: ۲). بر این اساس شاید بشود، امنیت را محور اصلی شاکله نیازمندی‌های انسان دانست (هزارجریبی و فعلی، ۱۳۹۵: ۱۲۰). با وجود این، امروزه گسترش شهرنشینی و رشد فزاینده جمعیت شهری، موجب پیچیده‌تر شدن مسائل و مشکلات فضاهای شهری و در نتیجه بروز ناامنی در فضاهای شهری شده است (سقای و همکاران، ۱۳۹۶: ۴۳)؛ به گونه‌ای که ضعف امنیت و احساس امنیت یکی از چالش‌های اساسی فضاهای شهری در قرن حاضر است (بزرگوار و همکاران، ۱۳۹۶: ۳۶۸).

اگرچه امنیت مسئله مهمی است، بسیاری از جامعه‌شناسان احساس امنیت را مهم‌تر و ضروری‌تر از وجود امنیت توصیف می‌کنند (مبارکی و سلطان‌زاده، ۱۳۹۸: ۴)؛ به گونه‌ای که در حال حاضر بعد ذهنی امنیت (احساس امنیت) اهمیتی انکارنشده پیدا کرده و از دید بسیاری از صاحب‌نظران احساس امنیت مهم‌تر از وجود امنیت است (رسولی، ۱۴۰۰: ۵۸) و برخی از کارشناسان احساس امنیت را مقدم بر وجود عینی امنیت معرفی می‌کنند (بحری‌پور و خالد، ۱۳۹۲: ۱۰). احساس امنیت، پدیده‌ای روان‌شناختی - اجتماعی است که دارای ابعاد گوناگون اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی است. این احساس ناشی از تجربه‌های مستقیم و غیرمستقیم افراد از شرایط، اوضاع و محیط پیرامونی است و افراد مختلف آن را به صورت‌های گوناگون تجربه می‌کنند (مبارکی و سلطان‌زاده، ۱۳۹۸: ۲). به عبارتی دیگر، احساس امنیت پدیده‌ای چندبعدی است که فقط بر افراد تحمیل نمی‌شود، بلکه بیشتر افراد جامعه براساس نیازها، علائق، خواسته‌ها و توانمندی‌های شخصی و روانی خود، در ایجاد و از بین بردن آن نقش اساسی دارند (ایمانی و همکاران، ۱۳۹۴: ۲). فقدان امنیت و احساس امنیت در هر یک از ابعاد آن، مسئله‌ای اجتماعی تلقی می‌شود (ساعی و همکاران، ۱۳۹۳: ۴۴).

امروزه با توجه به اثرگذاری مستقیم احساس امنیت بر سطح سلامت روحی و جسمی شهروندان (Suutarf et al., 2019: 1241)، حضور فعال آنها در فضای عمومی و مختلف شهری (مدیری، ۱۳۸۵: ۱۲)، سلامت عموم شهروندان (Igarashi et al, 2012: 219)، پیشگیری از وقوع جرم، حفظ نظم همزیستی اجتماعی (Brooks, 2010: 228)، افزایش سطح اعتماد بین شهروندان و ...، سازمان‌ها و نهادهای ویژه‌ای به صورت تخصصی با حفاظت از امنیت شخصی افراد در ارتباط و نهادهای اجتماعی، مؤسسات مذهبی و دولت‌ها بر احساس امنیت افراد اثرگذار هستند (Spadard et al., 2020: 22). در هر صورت در حال حاضر ارزیابی ذهنی شهروندان در خصوص ابعاد مختلف امنیت در فضاهای شهری اهمیت بسیار زیادی دارد؛ زیرا با آن، شناخت همه‌جانبه‌ای از موضوع مدنظر حاصل خواهد شد (Cho et al., 2019: 9). درک شهروندان از امنیت با جنبه‌های مختلف (مانند امنیت فیزیکی، امنیت جانی، امنیت اجتماعی و ...) بررسی و براساس نقش‌های مختلف (به‌عنوان مثال، شهروند، ساکن شهر، مستأجر، مشتری و ...) تفسیر می‌شود (Saáry et al., 2021: 1).

شهر روانسر با ۲۴۵۲۷ نفر جمعیت و ۷۱۲۲ خانوار از فضاهای شهری واقع در استان کرمانشاه است که به لحاظ جمعیت، از شهرهای کوچک و کم جمعیت استان کرمانشاه است. موقعیت فضایی ویژه شهر روانسر (مانند قرارگرفتن در مسیر اصلی تردد میان شهرهای کرمانشاه به جوانرود، پاوه، تازه آباد و همچنین کامیاران به منطقه اورامانات و در نتیجه تردد و ازدحام زیاد جمعیت در شهر روانسر) کنار مهاجرپذیری فزاینده آن در طول سال‌های گذشته و همچنین نرخ فقر زیاد، رشد بیکاری و ... در روند افزایشی وقوع جرائم متعدد (مانند جملۀ سرقت خودرو، اموال عمومی و در منازل) در این شهر دخیل هستند. از آنجایی که از احساس امنیت شهروندان به‌عنوان نماد و سمبلی از توسعه پایدار فضاهای شهری یاد می‌شود، بررسی وضعیت احساس امنیت شهروندان و شناسایی عوامل مؤثر بر آن در قالب پیشران‌های کلیدی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی شهروندان، ضمن شفاف‌سازی وضعیت کلی احساس امنیت اجتماعی در وضعیت موجود، زمینه ارتقای سطح آن را با شناسایی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی فراهم می‌کند؛ از این رو، سؤال‌های اصلی پژوهش حاضر عبارت است از: وضعیت شاخص‌های اصلی احساس امنیت اجتماعی و سطح کلی آن میان شهروندان شهر روانسر چگونه است؟ و پیشران‌های کلیدی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در شهر روانسر کدام‌اند؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در طول تاریخ بشر، شهرها سعی کرده‌اند، کیفیت زندگی بهتر، محیط امن و راحت و رفاه اقتصادی را برای ساکنان خود ارائه دهند. امروزه شهروندان از شهرهای خود انتظار حمل‌ونقل پویا، هوای پاک، مصرف عادلانه خدمات شهری، تعامل مداوم با مدیران شهر، حکمرانی شفاف، سیستم‌های بهداشتی و آموزشی خوب و امکانات فرهنگی چشمگیری دارند (Mircea & Daniela, 2016: 2). با وجود این، به دلیل آسیب‌پذیری ناشی از رشد سریع شهرنشینی، از شهرهای بزرگ به‌عنوان بمب احتمالی یاد می‌شود؛ زیرا در هر زمانی در معرض تهدیدهای متفاوتی قرار دارند (Mustafa et al., 2017: 2). در حال حاضر به دلایل مختلف تاریخی و زیست‌محیطی (جهانی‌شدن، دیجیتالی‌شدن و ...)، تحقیقات مربوط به امنیت فردی و انسانی به موضوعی بسیار مهم تبدیل شده است (Owen, 2008: 37-38). امنیت تعاریف متفاوتی دارد. به این صورت که از نظر عده‌ای به «فضایی بدون هرگونه خطر و آسیب» تعریف شده است (Engerer, 2009: 18-26)؛ همچنین امنیت را به معنای دوست‌داشتن، پذیرفته‌شدن و رفتار دوستانه تلقی کرده‌اند (Janicka, 2015: 159). براساس تعریف موجود در فرهنگ لغت کمبریج، امنیت عبارت است از «حفاظت از شخص، ساختمان، سازمان یا کشور در برابر تهدیدهایی مانند جنایت یا حملات کشورهای خارجی» (Cambridge Dictionar, 2021). احساس امنیت اجتماعی، یکی از ابعاد اصلی مبحث امنیت است (ساعی و همکاران، ۱۳۹۳: ۴۵) که جایگاه و موقعیت برجسته‌ای داشته، تولید، تأمین و پایدارسازی آن، نیازمند مقدمات و زمینه‌های به نسبت پیچیده بوده و آسیب‌پذیری و زیان آن، تحت تأثیر زمینه‌ها و متغیرهای متفاوتی است که شناخت و معرفت در آنها ضرورت اساسی دارد (افشانی و ذاکری هامانه، ۱۳۹۱: ۱۴۶). احساس امنیت ناشی از ارضای نیازها و تحقق اهداف است و از عوامل اساسی است که رضایت از زندگی را بین افراد جامعه گسترش می‌دهد (هزارجریبی و فعلی، ۱۳۹۵: ۱۲۰).

بر اساس نظریه کارکردگرایی و احساس امنیت، باید در کارکرد اجزای نظام اجتماعی و هماهنگی و انسجام آنها با همدیگر و کل جامعه تولید، حفظ و بازتولید شود؛ از این رو، در این دیدگاه فرض بر این است که جامعه با هماهنگی عناصر و اجزایش ارزش‌های مشترک تولید کرده و از طریق جامعه‌پذیری آنها امنیت لازم را کسب می‌کند. از نگاه گیدنز اعتماد، شرط تحقق احساس امنیت تابعی از اعتماد است (ساعی و همکاران، ۱۳۹۳: ۵۴-۵۰). باری بوزان در یک تقسیم‌بندی کلی، امنیت اجتماعات بشری را به پنج مقوله تقسیم‌بندی می‌کند: نظامی، سیاسی، اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی (بوزان، ۱۳۷۵: ۳۶). از نظر دورکیم در صورت بروز تهدیدات علیه فرهنگ مشترک اعضای یک جامعه، زمینه بروز ناهنجاری‌های اجتماعی فراهم می‌شود؛ همچنین رویکرد نظریه‌پردازان مکتب کپنهاگ با نظریه دورکیم مرتبط است؛ زیرا از نظر آنها تهدید علیه فرهنگ و هویت گروه‌ها، به تضعیف امنیت اجتماعی منجر می‌شود (افشانی و ذاکری همامانه، ۱۳۹۱: ۱۵۰).

در یک جمع‌بندی از نظریات و دیدگاه‌های مرتبط با احساس امنیت اجتماعی چنین عنوان می‌شود که بر اساس نظریه مازلو، گودمن و اینگلهارت احساس امنیت یکی از متغیرهای مرتبط با احساس رضایت است؛ زیرا احساس امنیت در میزان رضایت از زندگی افراد مؤثر است. به این صورت که داشتن احساس امنیت در افراد باعث می‌شود که با آرامش و آسایش خاطر بیشتری زندگی کنند، نگرانی و دلهره‌ای برای حفاظت از جان و مال خود نداشته باشند و این آسودگی خاطر، سبب ایجاد رضایت از زندگی خواهد شد؛ همچنین بر اساس نظر کریز زمانی که در جامعه امنیت و احساس امنیت وجود داشته باشد، شهروندان نگران پایداری حق و حقوق خود نیستند و با آرامش خاطر از آن دفاع می‌کنند. بر اساس نظریه امید، هنگامی که افراد در جامعه بر اساس انتظاراتشان رفتاری را مشاهده کنند که آنها را در رسیدن به هدف کمک کند، سطح رضایت از زندگی آنها بیشتر خواهد شد و زمانی که امید خود را برای رسیدن به آنچه پیش‌بینی می‌کنند، از دست بدهند، میزان رضایت آنها از زندگی کاهش می‌یابد (هزارجریبی و فعلی، ۱۳۹۵: ۱۲۸). در ارتباط با موضوع مورد مطالعه تاکنون پژوهش‌های مختلفی انجام گرفته که در ادامه به نتایج چند نمونه اشاره شده است.

افشانی و همکاران (۱۳۹۱) در مطالعه‌ای احساس امنیت اجتماعی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن را در شهر یزد با استفاده از دوازده بعد امنیت جانی، مالی، اقتصادی، شغلی، اخلاقی، فرهنگی، عاطفی، احساسی، فکری، حقوقی، قضایی و نوامیس بررسی کرده‌اند. نتایج این پژوهش نشان‌دهنده آن بود که بیشتر پاسخگویان به لحاظ احساس امنیت اجتماعی در گروه متوسط قرار داشته و متغیرهای جنس، وضعیت تأهل، سن، پایگاه اجتماعی - اقتصادی و منطقه سکونت رابطه معناداری با احساس امنیت اجتماعی افراد نداشته‌اند. برعکس، متغیرهای استفاده از رسانه‌های جمعی، رضایت از زندگی، دینداری، بهداشت روانی - اجتماعی و سرمایه اجتماعی دارای رابطه مثبت و معنادار با احساس امنیت اجتماعی افراد بودند؛ همچنین نتایج رگرسیون چندگانه نشان‌دهنده نقش معنادار سه متغیر رضایت از زندگی، استفاده از رسانه‌های جمعی و سرمایه اجتماعی در احساس امنیت اجتماعی است. نتایج پژوهش افشانی و ذاکری همامانه (۱۳۹۱) در خصوص وضعیت احساس امنیت اجتماعی زنان و مردان در شهر یزد که در آن احساس امنیت اجتماعی را با استفاده از ۱۲ بعد جانی، مالی، اقتصادی، شغلی، اخلاقی، فرهنگی، عاطفی، احساسی، فکری، حقوقی، قضایی و نوامیس بررسی کرده‌اند، نشان از آن داشت که احساس امنیت جانی در زنان کمتر از مردان بوده و احساس

امنیت اقتصادی در مردان پایین‌تر از زنان است. همچنین نتایج نشان‌دهنده آن بود که وضعیت بیشتر ابعاد احساس امنیت در محدوده مورد مطالعه پایین‌تر از سطح متوسط قرار دارد. نتایج مطالعه رخشانی نسب و همکاران (۱۳۹۵) با هدف تحلیل احساس امنیت شهروندان شهر زاهدان با تأکید بر عوامل کالبدی - محیطی حاکی از آن بود که وضعیت احساس امنیت در محدوده مطالعاتی در سطح پایینی قرار دارد.

هزارجریبی و فعلی (۱۳۹۵) در مطالعه‌ای با هدف بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی و رابطه آن با رضایت از زندگی میان دانشجویان دانشگاه پیام نور استان کرمانشاه نشان دادند که برای بررسی احساس امنیت اجتماعی از سه شاخص جانی، مالی و سیاسی استفاده کرده‌اند؛ همچنین نتایج نشان‌دهنده این بود که ۸۲/۲ درصد پاسخگویان میزان احساس امنیت پایین و متوسطی دارند و میان احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن و رضایت از زندگی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. مبارکی و سلطانزاده (۱۳۹۸) در پژوهشی با هدف بررسی و سنجش میزان احساس امنیت اجتماعی زنان در شهر اهر نشان دادند که وضعیت کلی احساس امنیت در محدوده مطالعاتی بالاتر از حد متوسط بوده و میان متغیرهای سطح تحصیلات، وضعیت تأهل، نوع فعالیت، اعتماد اجتماعی و عملکرد پلیس با احساس امنیت رابطه معنادار وجود دارد.

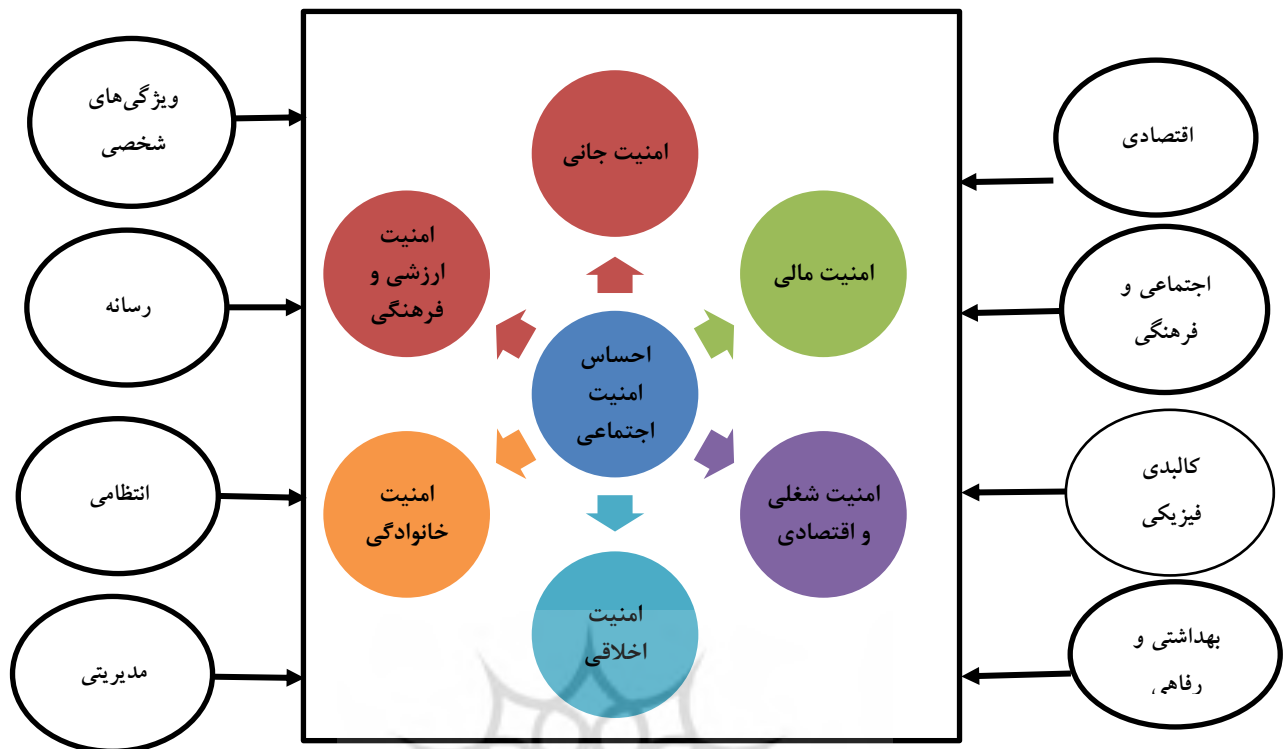
نتایج پژوهش کریمی و دانش مهر (۱۳۹۸) با هدف ارزیابی وضعیت احساس امنیت در شهر مریوان که در آن با استفاده از چهار بُعد جانی، مالی، حیثیتی و احساس آسایش عمومی، وضعیت احساس امنیت را بررسی کرده‌اند، نشان‌دهنده آن بود که احساس امنیت در وضعیت مناسبی قرار دارد؛ همچنین نتایج پژوهش حاکی از آن بود که احساس امنیت شهروندان برحسب جنسیت (مردان بیشتر از زنان)، تحصیلات (سطح تحصیلات کمتر دارای احساس امنیت بالاتر) و وضعیت شغلی (محصّلین، دانشجویان و افراد جویای کار دارای احساس امنیت بیشتر) تفاوت معنادار و با مدت اقامت در شهر، رابطه معکوسی دارد. نتایج پژوهش حسین‌آبادی (۱۳۹۹) با هدف بررسی تأثیر دلبستگی مکانی و سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت (ترکیب سه شاخص امنیت جانی، مالی و امنیت زنان) در محلات شهر سبزوار، حاکی از آن بود که دلبستگی مکانی و سرمایه اجتماعی با احساس امنیت، دارای ارتباط آماری معناداری بوده‌اند. نتایج پژوهش کوزانچوک^۱ (2011) در خصوص حس امنیت، ساکنان شهر رزسو^۲ در کشور هلند نشان از آن داشت که عملکرد پلیس اثر چشمگیری بر احساس امنیت شهروندان دارد.

یافته‌های پژوهش ماوبای^۳ و همکاران (2016) در خصوص احساس امنیت شهروندان و گردشگران در هفت کشور اروپایی نشان‌دهنده آن بود که سرقت از مهم‌ترین عوامل کاهش احساس امنیت است؛ همچنین نتایج حاکی از آن بود که دسترسی به خدمات بهداشتی مناسب، تسهیلات تعویض (تبدیل) پول و سایر مراکز اطلاعاتی، از مهم‌ترین عوامل تقویت‌کننده احساس امنیت هستند. نتایج پژوهش مصطفی^۴ و همکاران (2017) در خصوص ایمنی و امنیت شهرها و تأثیر آنها بر زندگی در کشور مصر نشان‌دهنده آن بود که ناامنی به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر شکل شهرها

1. Kozaczuk
2. Rzeszow
3. Mawby
4. Mustafa

اثرگذار است. نتایج پژوهش بوبنوسکایا^۱ و همکاران (2019) درخصوص امنیت و ایمنی در مقالات منتشر شده در سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۹ نشان از آن داشت که امنیت مقوله‌ای است که با قوانین و عوامل بیرونی مانند دولت، پلیس و ارتش تأمین می‌شود؛ اما ایمنی مقوله‌ای روان‌شناختی است که به‌وسیله تقویت رفتار، انگیزه و تجارب شخصی ارتقا خواهد یافت. چو^۲ و همکاران (2019) در مطالعه‌ای اثرات طراحی یک سیستم روشنایی امنیتی را برای کاهش ترس عابران پیاده از جرم و جنایت در شهرهای هوشمند بررسی کرده‌اند. نتایج این مطالعه نشان‌دهنده آن بود که با روشن کردن چراغ‌های اضافی، سطح روشنایی در شب افزایش می‌یابد، ضمن پیشگیری از جرم، ترس روانی عابران پیاده از جرم را به دلیل افزایش حس نظارت کاهش می‌دهد و در مجموع در افزایش احساس امنیت شهروندان مؤثر بوده است. نتایج پژوهش ریگتی^۳ و همکاران (2020) درخصوص نقش موقعیت‌های وابسته به یکدیگر در امنیت میان زوجین نشان از آن داشت که شفافیت، آگاهی کامل و واضح زوجین از فعالیت‌های همدیگر، به افزایش احساس امنیت آنها منجر می‌شود. نتایج پژوهش حاتمی نژاد^۴ و همکاران (2020) با هدف بررسی تأثیر احساس تعلق به مکان در محلات جدید مسکونی بر افزایش احساس امنیت در محله الهیه شهر مشهد نشان‌دهنده آن بود که وضعیت حس تعلق به مکان و احساس امنیت در سطح پایینی قرار دارد. نتایج پژوهش اسپادارو^۵ و همکاران (2020) درخصوص اثر اعتماد بر افزایش احساس امنیت اجتماعی حاکی از آن بود که افزایش سطح اعتماد در افزایش سطح احساس امنیت اثرگذار است. نتایج پژوهش گونزالس^۶ و همکاران (2021) درخصوص ناامنی ذهنی و عینی در شهرهای کشور اسپانیا نشان‌دهنده آن بود که رابطه مستقیم بین نرخ جرم و جنایت و برخی عوامل اجتماعی جمعیت‌شناختی مانند جمعیت، بیکاری و مساحت زمین شهری وجود دارد و میان احساس ناامنی با نرخ جرم و همچنین رفاه و امنیت نیز رابطه معناداری وجود دارد. بررسی مبانی نظری و سوابق پژوهش نشان‌دهنده آن است که متناسب با اهداف محققان و نظریه‌پردازان و شرایط زمانی و مکانی متفاوت حاکم بر فضاهای شهری، عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی متفاوت است؛ زیرا مفهومی چند وجهی است. این مهم به شرایط جغرافیایی و انسانی مختلف حاکم بر مکان‌های جغرافیایی مربوط می‌شود؛ از این رو، لازم است، وضعیت مفاهیمی مانند احساس امنیت اجتماعی و پیشران‌های کلیدی مؤثر بر آن، در هر فضای سکونتی متناسب با شرایط مسلط بر آن مورد مطالعه قرار گیرد. با توجه به مطالب عنوان‌شده مدل مفهومی زیر طراحی شده است که در آن مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده احساس امنیت اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن نشان داده شده است (شکل ۱).

-
1. Bubnovskaia
  2. Cho
  3. Righetti
  4. Hataminejad
  5. Spadaro
  6. González

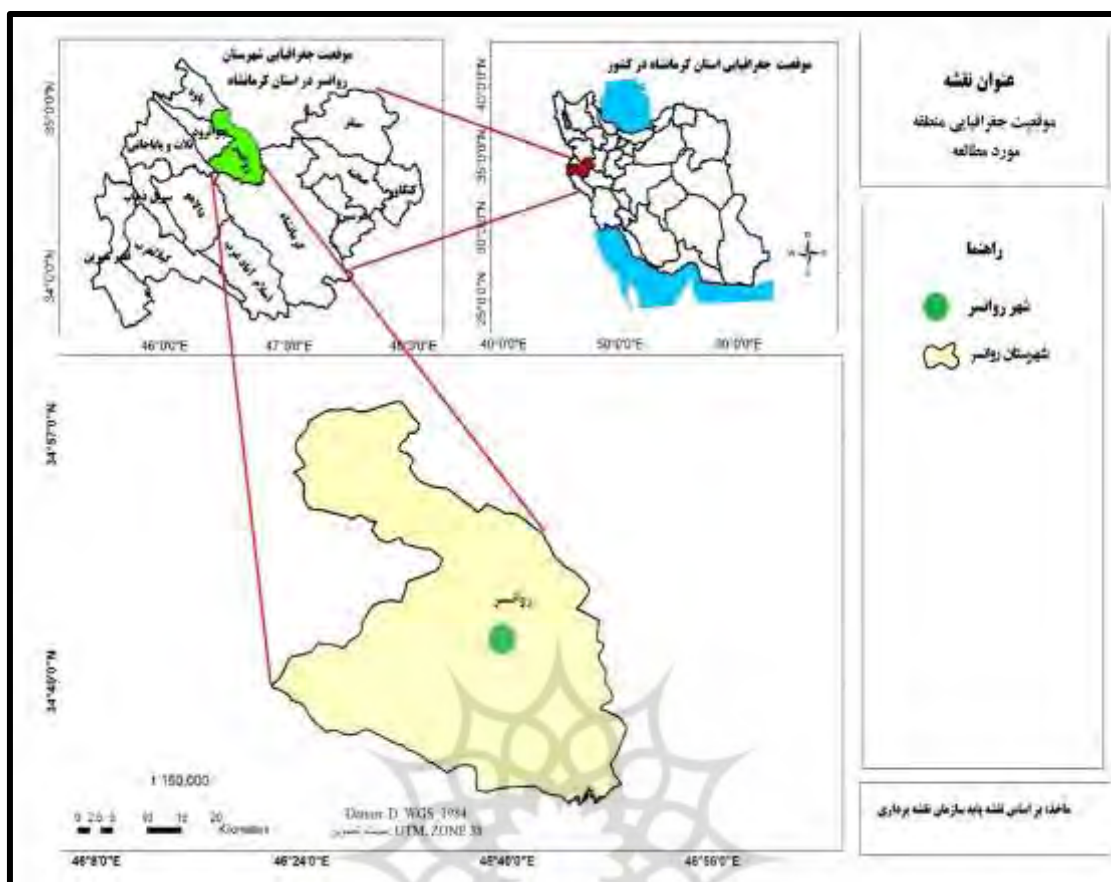

شکل (۱) مدل مفهومی پژوهش (مؤلفه‌های احساس امنیت اجتماعی و تعیین‌کننده‌های آن)

Figure (1) Conceptual model of research (components of social security and its determinants)

معرفی محدوده مطالعاتی

شهر روانسر به لحاظ موقعیت جغرافیایی در طول شرقی ۴۶ درجه و ۳۹ دقیقه و عرض شمالی ۳۴ درجه و ۴۲ دقیقه قرار گرفته است. ارتفاع متوسط این شهر از سطح دریا ۱۳۴۶ متر است. براساس نتایج آخرین سرشماری رسمی کشور، جمعیت این شهر ۲۴۵۲۷ نفر در قالب ۷۱۲۲ خانوار است. از کل جمعیت این شهر ۱۲۵۲۳ نفر مرد و ۱۲۰۰۴ نفر زن هستند. شهر روانسر با برخورداری از موقعیت استراتژیک جغرافیایی (دروازه منطقه اورامانات، جاذبه‌های گردشگری، نقش میان راهی برای شهرهای غرب استان کرمانشاه و شهر کامیاران در استان کردستان و قرارگرفتن بازارچه مرزی در این شهر) از شهرهای پرتردد استان کرمانشاه است. یکی از سختی‌های ازدحام زیاد جمعیت در این شهر به‌ویژه در ایام تعطیلات رسمی، افزایش سرقت به‌ویژه سرقت قطعات و وسایل داخل خودروهاست که زمینه کاهش احساس امنیت را فراهم کرده است.

شکل (۲) موقعیت محدوده مطالعاتی در استان کرمانشاه و ایران

Figure (2) Location of the study area in Kermanshah provinces and Iran

روش تحقیق

با توجه به اهداف در نظر گرفته شده برای پژوهش حاضر، این مطالعه در دو بخش انجام شده و در مجموع از نوع پژوهش‌های کمی است که با ترکیب روش‌های توصیفی - تحلیلی و اکتشافی انجام گرفته که در آن برای جمع‌آوری داده‌ها از شیوه اسنادی (مطالب مقالات، گزارش‌ها و داده‌های مرکز آمار ایران) و میدانی (پرسشنامه شهروندان و کارشناسان) استفاده شده است. بخش اول پژوهش، به هدف ارزیابی و سنجش احساس امنیت اجتماعی شهروندان و مؤلفه‌های آن اختصاص یافته است و بخش دوم، به شناسایی پیشران‌های کلیدی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی شهروندان مربوط می‌شود. در بخش اول پژوهش، جامعه آماری شامل ۷۱۲۲ نفر از سرپرستان خانوار شهر روانسر است که با استفاده از فرمول کوکران ۳۶۴ نفر به عنوان نمونه آماری در نظر گرفته شده‌اند. در این بخش از پژوهش، ابزار اصلی برای جمع‌آوری داده‌های میدانی پرسشنامه محقق ساخته است که برای بررسی روایی آن (صوری) از نظرات کارشناسان و متخصصان برنامه‌ریزی شهری و همچنین اساتید دانشگاهی استفاده شده است. برای بررسی پایایی پرسشنامه از روش پیش‌آزمون و تکمیل ۳۰ پرسشنامه استفاده شد و ضریب آلفای کرونباخ حاصل شده بیشتر از ۰/۷ بود. پرسشنامه مذکور در دو بخش اصلی طراحی شده است. بخش اول آن، به اطلاعات جمعیت‌شناختی پاسخگویان مانند سن، شغل، میزان درآمد ماهیانه، بعد خانوار و تحصیلات آنها اختصاص یافته و بخش دوم، به

وضعیت شاخص‌ها و متغیرهای احساس امنیت اجتماعی (جدول ۱) مربوط می‌شود. شایان ذکر است، برای سنجش متغیرهای احساس امنیت اجتماعی از طیف پنج قسمتی لیکرت (۱= بسیار کم، ۲= کم، ۳= متوسط، ۴= زیاد، ۵= بسیار زیاد) استفاده شده است. برای توزیع و تکمیل پرسشنامه‌ها میان شهروندان از روش تصادفی و برای تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از نرم‌افزار SPSS استفاده شده است. در بخش دوم پژوهش، برای شناسایی پیشران‌های کلیدی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی، فرایند به این صورت بوده است که ابتدا از طریق روش دلفی و با استفاده از نظرات ۳۰ نفر از کارشناسان و متخصصان برنامه‌ریزی شهری، از میان تمامی عوامل اولیه مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی، ۲۵ متغیر اصلی شناسایی و استخراج شده‌اند (جدول ۲). در ادامه، با استفاده از پرسشنامه تحلیل اثرات متقاطع، پیشران‌های کلیدی با استفاده از نرم‌افزار MicMac شناسایی شده‌اند.

جدول (۱) ابعاد اصلی احساس امنیت اجتماعی، تعداد متغیرها و محاسبه ضریب پایایی آنها

Table (1) The main dimensions of the feeling of social security, the number of variables and calculating their reliability coefficient

متغیر	ابعاد	تعداد متغیر	ضریب آلفای کرونباخ
احساس امنیت اجتماعی	امنیت مالی	۶	۰/۸۶۲
	امنیت جانی	۱۳	
	امنیت شغلی و اقتصادی	۳	
	امنیت اخلاقی	۳	
	امنیت ارزشی و فرهنگی	۸	
	امنیت خانوادگی	۳	

جدول (۲) عوامل اصلی اثرگذار بر احساس امنیت اجتماعی در میان شهروندان روانسر از نظر کارشناسان و متخصصان

Table (2) The main factors affecting the feeling of social security among the citizens of Ravansar from the perspective of experts and specialists

کد	متغیر	کد	متغیر
A14	استفاده از رسانه‌های جمعی	A1	رضایت از زندگی
A15	آگاهی اجتماعی	A2	حکمروایی خوب شهری
A16	انسجام اجتماعی	A3	وضعیت شغلی
A17	دسترسی به خدمات ضروری و رفاهی	A4	حس تعلق مکانی
A18	دینداری	A5	درآمد
A19	عملکرد نهادهای متولی	A6	دسترسی امن به فضای مجازی
A20	تعداد افراد خانوار	A7	اعتماد
A21	جنس	A8	تهدید علیه فرهنگ و هویت مشترک گروه‌ها
A22	وضعیت تأهل	A9	مالکیت مسکن
A23	سن	A10	عملکرد پلیس
A24	مدت اقامت در شهر	A11	کیفیت محیط کالبدی - فیزیکی
A25	تحصیلات	A12	مشارکت اجتماعی
		A13	بهداشت جسمی - روانی

یافته‌های پژوهش

بررسی ویژگی‌های شخصی پاسخگویان نشان‌دهنده آن بود که میانگین سنی پاسخگویان حدود ۴۰ سال بوده است که در میان آنها سن جوان‌ترین و مسن‌ترین پاسخگو به ترتیب ۲۰ و ۷۵ سال بوده است. در ارتباط با وضعیت شغلی پاسخگویان نتایج حاکی از آن بود که حدود ۱۹ درصد بیکار، ۴۰ درصد در مشاغل خدماتی، ۳۳ درصد در بخش کشاورزی و بقیه در سایر مشاغل، مشغول فعالیت هستند. نتایج در ارتباط با وضعیت درآمد پاسخگویان نشان‌دهنده آن بود که حدود ۳۰/۵ درصد پاسخگویان دارای درآمدهای ماهیانه کمتر از ۲ میلیون تومان، ۳۱/۳ درصد ۲ تا ۴ میلیون، ۲۴/۵ درصد ۴ تا ۶ میلیون، ۹/۹ درصد ۶ تا ۸ میلیون و ۳/۸ درصد دارای درآمدهای ماهیانه بیشتر از ۸ میلیون تومان در ماه بوده‌اند. درخصوص بعد خانوار، نتایج نشان از آن داشت که میزان این شاخص ۳/۶۷ بوده است و حدود ۸/۸ درصد آنها بیسواد، ۳۳/۸ درصد دارای تحصیلات کمتر از دیپلم، ۳۵/۷ درصد دارای دیپلم و حدود ۲۱/۷ درصد دارای تحصیلات دانشگاهی بوده‌اند.

بررسی وضعیت شاخص‌های احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان

برای بررسی وضعیت شاخص‌های احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان، از آزمون مقایسه میانگین (آزمون تی تک نمونه‌ای با در نظر گرفتن عدد ۳ به عنوان مبنای آزمون) استفاده شده است. یافته‌های حاصل شده (جدول ۳) نشان‌دهنده تفاوت معنادار پنج بعد احساس امنیت اجتماعی نسبت به میانگین مبنا و نبود معناداری یک بعد نسبت به میانگین مبناست. به این صورت که میانگین حاصل شده برای ابعاد امنیت مالی، شغلی و اقتصادی، اخلاقی، ارزشی و فرهنگی و خانوادگی به ترتیب با مقادیر ۲/۶۹۲، ۲/۶۶، ۲/۶، ۲/۷۶۹، ۲/۶۹۲، به صورت معناداری کمتر از میانگین مبنا و چنین عنوان می‌شود که وضعیت این ابعاد اصلی احساس امنیت اجتماعی در محدوده مطالعاتی، پایین‌تر از حد متوسط ارزیابی شده است؛ همچنین نتایج نشان‌دهنده آن است که میانگین محاسبه شده برای امنیت جانی در محدوده مورد مطالعه با مقدار ۳/۰۲۳، با میانگین مبنا تفاوت معناداری نداشته و در حد متوسط ارزیابی شده است.

جدول (۳) ارزیابی وضعیت شاخص‌های احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان با استفاده از آزمون مقایسه میانگین

Table (3) Assessing the status of indicators of social security among citizens using the mean comparison test

مبنای آزمون = ۳							t	-
اختلاف با فاصله ۹۵ درصد		انحراف از میانگین	میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	درجه آزادی		
حد بالا	حد پایین							
-۰/۲۴۴	-۰/۳۷۱	-۰/۳۰۷	۲/۶۹۲	۰/۰۰۰	۳۶۴	-۹/۵۳۷	امنیت مالی	
۰/۰۸	-۰/۰۳۲	۰/۰۲۳	۳/۰۲۳	۰/۴۱۱	۳۶۴	۰/۸۲۴	امنیت جانی	
-۰/۱۶۲	-۰/۲۹۸	-۰/۲۳	۲/۷۶۹	۰/۰۰۰	۳۶۴	-۶/۶۸۴	امنیت شغلی و اقتصادی	
-۰/۳۲۵	-۰/۴۷۳	-۰/۳۹۹	۲/۶	۰/۰۰۰	۳۶۴	-۱۰/۶۴۲	امنیت اخلاقی	
-۰/۲۷۴	-۰/۴۰۳	-۰/۳۳۹	۲/۶۶	۰/۰۰۰	۳۶۴	-۱۰/۳۵۳	امنیت ارزشی و فرهنگی	
-۰/۴۰۹	-۰/۵۷۵	-۰/۴۹۲	۲/۵۰۷	۰/۰۰۰	۳۶۴	-۱۱/۶۷۲	امنیت خانوادگی	

اولویت‌بندی شاخص‌های احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان

برای تبیین بیشتر موضوع مورد مطالعه، پس از بررسی وضعیت شاخص‌های اصلی احساس امنیت اجتماعی، در ادامه، شاخص‌های آن براساس وضعیت آنها اولویت‌بندی شده‌اند. این فرایند تفاوت میان شاخص‌ها را برای برنامه‌ریزی‌های آتی فراهم می‌کند. برای دستیابی به این مهم، از آماره ضریب تغییرات استفاده شده است. با توجه به اینکه در محاسبه ضریب تغییرات، انحراف معیار داده‌ها (نشان‌دهنده پراکندگی داده‌ها) در میانگین دخالت داده می‌شود، نتایج حاصل از ضریب تغییرات در مقایسه با نتایج حاصل شده از محاسبه میانگین، توان و مطلوبیت بیشتری دارد. در این بخش شاخص‌های احساس امنیت اجتماعی براساس ضریب تغییرات اولویت‌بندی شده‌اند (جدول ۴). به این صورت که این شاخص‌ها به ترتیب وضعیت موجودشان عبارت است از: امنیت جانی، مالی، ارزشی و فرهنگی، شغلی و اقتصادی، اخلاقی و خانوادگی که ضریب تغییرات آنها به ترتیب عبارت است از: ۰/۱۸۱، ۰/۲۲۸، ۰/۲۳۴، ۰/۲۳۷، ۰/۲۷۵ و ۰/۳۲۱. در واقع نتایج نشان‌دهنده آن است که در مقایسه میان شاخص‌های احساس امنیت اجتماعی در محدوده مطالعاتی، جانی و اخلاقی به ترتیب در بهترین و بدترین شرایط قرار دارند.

جدول (۴) اولویت‌بندی شاخص‌های احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان

Table (4) Prioritization of indicators of feeling of social security among citizens

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	شاخص
۱	۰/۱۸۱	۰/۵۴۸	۳/۰۲۳	امنیت جانی
۲	۰/۲۲۸	۰/۶۱۵	۲/۶۹۲	امنیت مالی
۳	۰/۲۳۴	۰/۶۲۵	۲/۶۶	امنیت ارزشی و فرهنگی
۴	۰/۲۳۷	۰/۶۵۸	۲/۷۶۹	امنیت شغلی و اقتصادی
۵	۰/۲۷۵	۰/۷۱۵	۲/۶	امنیت اخلاقی
۶	۰/۳۲۱	۰/۸۰۵	۲/۵۰۷	امنیت خانوادگی

بررسی وضعیت کلی احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان

پس از بررسی وضعیت شاخص‌های متغیر وابسته پژوهش و مقایسه وضعیت آنها نسبت به یکدیگر، در این بخش وضعیت کلی احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان بررسی شده است. نتایج جدول توزیع فراوانی نشان‌دهنده آن است که (جدول ۵) وضعیت احساس امنیت اجتماعی میان ۲۷/۵ درصد شهروندان در سطح بسیار ضعیف و ضعیف، ۳۷/۴ درصد در سطح متوسط و ۳۵/۲ درصد در سطح زیاد و بسیار زیاد قرار گرفته است. نتایج بررسی وضعیت کلی احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان با استفاده از آزمون مقایسه میانگین حاکی از آن است که (جدول ۶) میانگین حاصل شده با مقدار ۲/۷۸۸، به صورت معناداری پایین‌تر از میانگین مبنا بوده است. منفی شدن آماره‌های t ، انحراف از میانگین و حد بالا و پایین مؤید این مطلب است. دلیل آن به وضعیت ضعیف شاخص‌های متغیر وابسته پژوهش به‌ویژه امنیت خانوادگی، اخلاقی، شغلی و اقتصادی، ارزشی و فرهنگی و امنیت مالی نسبت داده می‌شود.

جدول (۵) ارزیابی وضعیت کلی احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان با استفاده از جدول توزیع فراوانی

Table (5) Assess the general state of social security among citizens using the frequency distribution table

درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی	فراوانی	-
۴/۴	۴/۴	۱۶	بسیار ضعیف
۲۷/۵	۲۳/۱	۸۴	ضعیف
۶۴/۸	۳۷/۴	۱۳۶	متوسط
۹۲	۲۷/۲	۹۹	زیاد
۱۰۰	۸	۲۹	بسیار زیاد
-	۱۰۰		مجموع

جدول (۶) ارزیابی وضعیت کلی احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان با استفاده از آزمون مقایسه میانگین

Table (6) Evaluation of the general situation of the feeling of social security among the citizens using the mean comparison test

میانگین مبنا = ۳							احساس امنیت اجتماعی
اختلاف با فاصله ۹۵ درصد		انحراف از میانگین	میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	T	
حد بالا	حد پایین						
-۰/۱۶۴	-۰/۲۵۸	-۰/۲۱۱	۲/۷۸۸	۰/۰۰۰	۳۶۳	-۸/۸۸۲	

شناسایی پیشران‌های کلیدی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان

تجزیه و تحلیل پیشران‌های کلیدی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر با استفاده از نرم‌افزار میک‌مک و روش تحلیل اثرات متقاطع، نشان‌دهنده درجه پرشدگی ۸۶ درصد که حاکی از اثرگذاری زیاد عوامل بر یکدیگر بوده است. از مجموع ۵۳۶ رابطه ماتریسی قابل ارزیابی، ۲۶۷ رابطه، دارای اثرات متقاطع ۳ بوده است؛ یعنی شاخص‌ها از هم تأثیر پذیرفته و بر همدیگر اثرگذار بوده‌اند. ۹۶ رابطه دارای اثرات متقاطع ۲ بوده است؛ یعنی نقش تقویت‌کننده داشته‌اند. ۱۷۳ رابطه نیز دارای اثرات متقاطع ۱ بوده است؛ یعنی بر روی دیگر شاخص‌ها تأثیر بیشتری گذاشته‌اند. ۸۹ رابطه نیز از مجموع اثرات متقاطع، نه از هم تأثیر پذیرفته و نه بر روی هم تأثیر گذاشته‌اند. جدول (۷).

جدول (۷) ماتریس MDI از پیشران‌های کلیدی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر

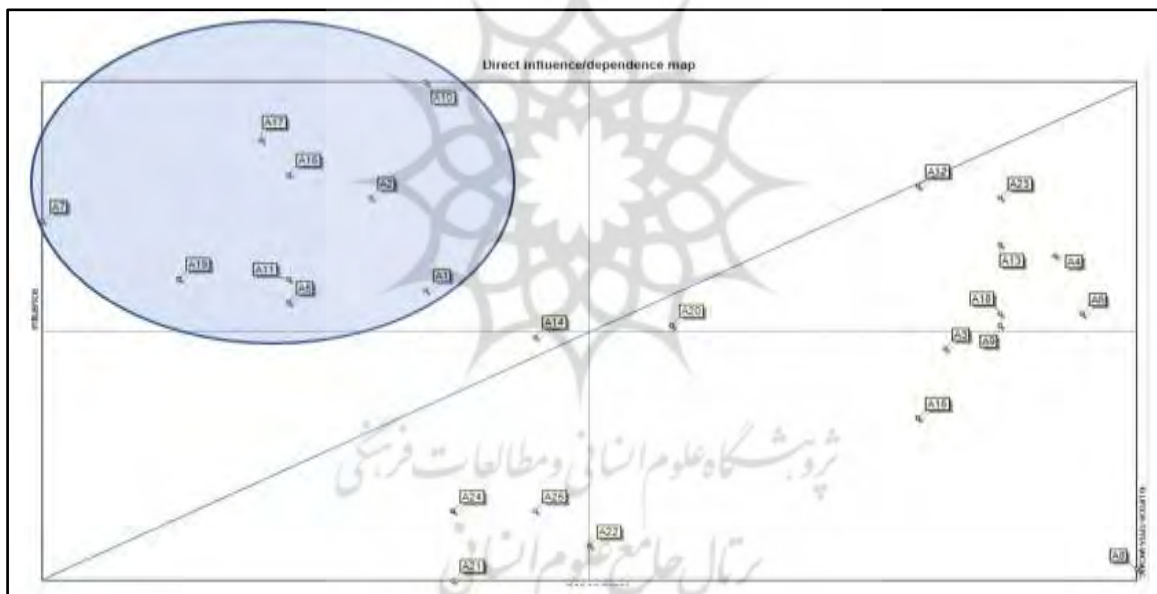
Table (7) MDI matrix of key drivers affecting the feeling of social security among Ravansar citizens

جمع	درجه پرشدگی	توانمندساز	تقویت‌کننده	اثرگذار	بدون تأثیر	تکرار	ابعاد ماتریس
۵۳۶	۸۶درصد	۲۶۷	۹۶	۱۷۳	۸۹	۲	۲۵*۲۵

تحلیل میزان اثرگذاری و تأثیرپذیری متغیرهای اصلی اثرگذار بر احساس امنیت اجتماعی

همان‌طور که در شکل (۳) دیده می‌شود، از میان ۲۵ عامل اصلی اثرگذار بر احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر، در مجموع ۹ متغیر کلیدی اثرگذارند. این متغیرها در نیمه شمال غربی شکل (۲) قرار گرفته‌اند. به این صورت که بیشترین اثرگذاری و کمترین تأثیرپذیری را بر سایر متغیرها دارند و شامل عوامل A1 (رضایت از زندگی)، A2 (حکمروایی خوب شهری)، A5 (درآمد)، A7 (اعتماد)، A10 (عملکرد پلیس)، A11 (کیفیت محیط

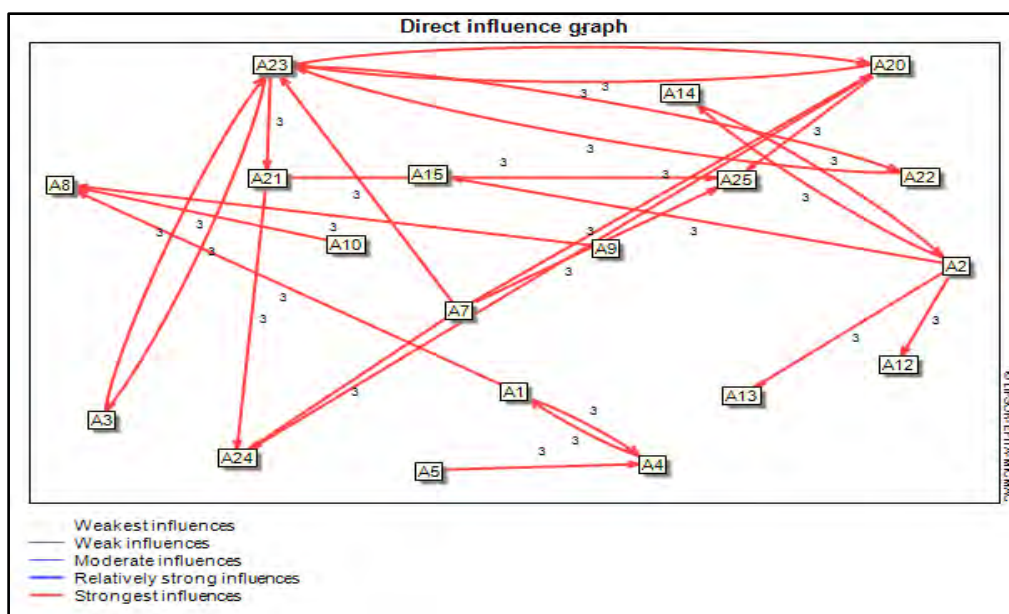
کالبدی - فیزیکی)، A16 (انسجام اجتماعی)، A17 (دسترسی به خدمات ضروری و رفاهی) و A19 (عملکرد نهادهای متولی) هستند. متغیرهای ریسک، پیرامون خط قطری ناحیه شمال شرقی نمودار قرار دارند. این متغیرها، ظرفیت بسیار زیادی را برای تبدیل شدن به بازیگران کلیدی احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر در آینده دارند؛ زیرا به علت ماهیت ناپایدارشان، پتانسیل تبدیل شدن به «نقطه انفصال» احساس امنیت اجتماعی را دارند و شامل عوامل A4 (حس تعلق مکانی)، A6 (دسترسی امن به فضای مجازی)، A9 (مالکیت مسکن)، A12 (مشارکت اجتماعی)، A13 (بهداشت جسمی - روانی)، A18 (دینداری)، A20 (تعداد افراد خانوار) و A23 (سن) هستند. متغیرهای واقع در جنوب شرقی نمودار که تحت عنوان متغیرهای تأثیرپذیر نام‌گذاری می‌شوند، ماهیتشان در اثرگذاری پایین و تأثیرپذیری بسیار زیاد است؛ بنابراین آنها نسبت به تکامل متغیرهای اثرگذار و دو وجهی، بسیار حساس هستند که شامل A3 (وضعیت شغلی)، A8 (تهدید علیه فرهنگ و هویت مشترک گروه‌ها)، A15 (آگاهی اجتماعی) و A22 (وضعیت تأهل) هستند. در نهایت متغیرهای مستقل احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر که در قسمت جنوب غربی نمودار قرار گرفته‌اند، دارای اثرگذاری و تأثیرپذیری پایینی هستند که شامل A14 (استفاده از رسانه‌های جمعی)، A21 (جنس)، A24 (مدت اقامت در شهر) و A25 (تحصیلات) است.

شکل (۳) وضعیت پیشران‌های کلیدی احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر

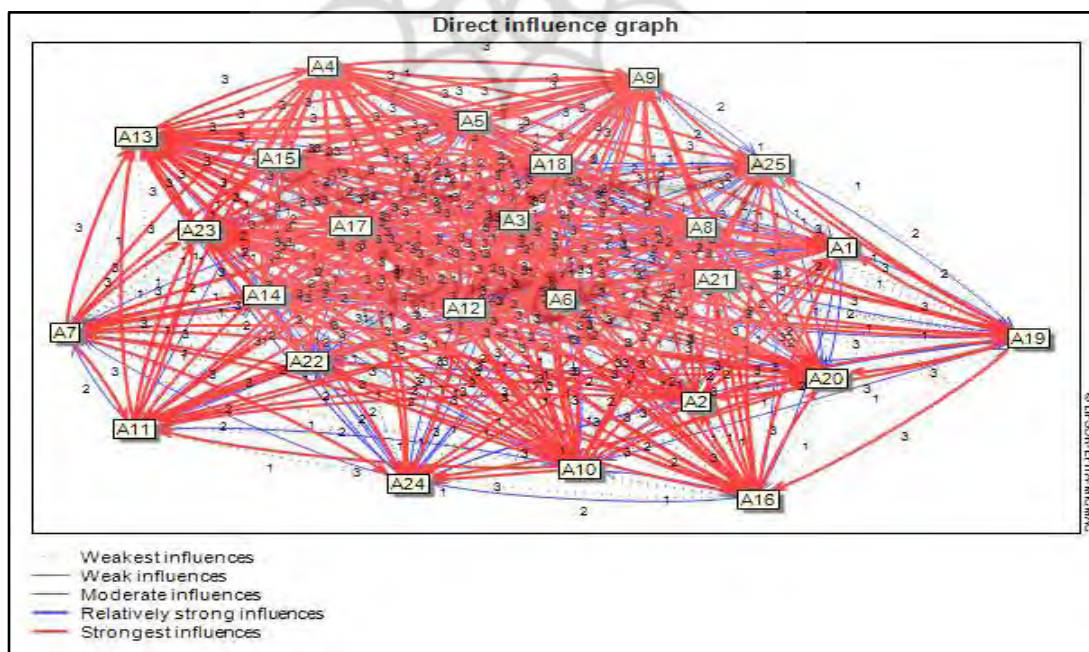
Figure (3) Status of key drivers of social security among Ravansar citizens

شکل (۴) تأثیرات مستقیم بسیار قوی و شکل (۵) نشان‌دهنده تأثیرات مستقیم بسیار ضعیف متغیرهای احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر بر یکدیگر است. میزان تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر بر یکدیگر در پنج سطح شامل تأثیرات بسیار ضعیف تا بسیار قوی، ضعیف تا بسیار قوی، نسبتاً قوی تا بسیار قوی، قوی تا بسیار قوی و بسیار قوی قابل بررسی است؛ همان‌طور که در شکل (۴) دیده می‌شود، عامل A2 (حکروایی خوب شهری) بیشترین میزان اثرگذاری قوی را بر سایر متغیرها داشته است که در برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت احساس امنیت اجتماعی، باید به این عوامل توجه شود.

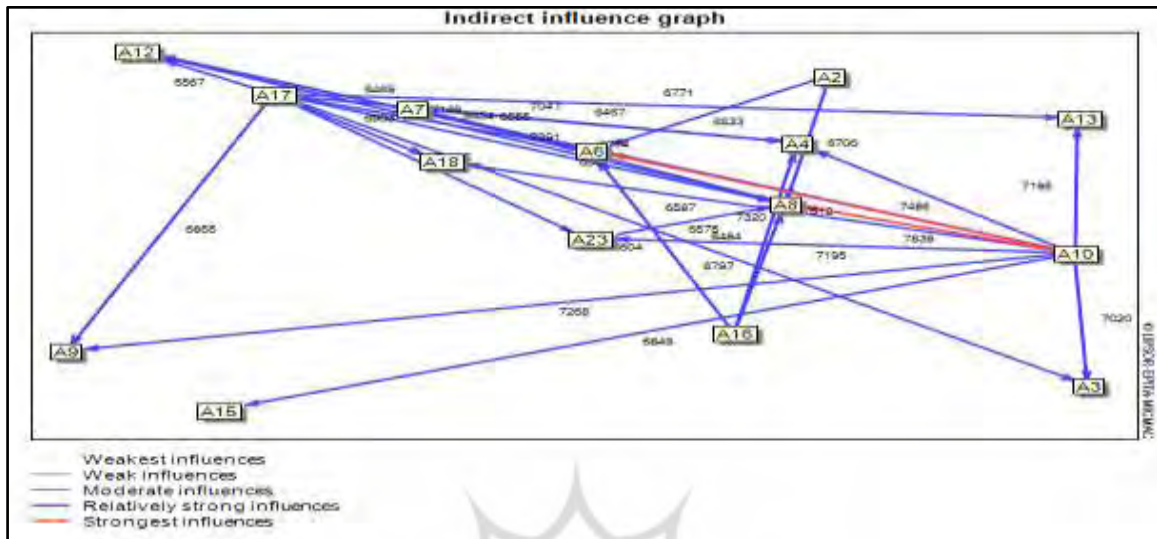
شکل (۴) تأثیرات مستقیم متغیرهای احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر بر یکدیگر (تأثیرات بسیار قوی)
 Figure (4) Direct effects of variables of social security among Ravansar citizens on each other (very strong effects)

تأثیرات مستقیم بسیار ضعیف متغیرهای احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر بر یکدیگر در شکل دیده می‌شود. عوامل A3 (وضعیت شغلی)، A6 (دسترسی امن به فضای مجازی) و A12 (مشارکت اجتماعی)، بیشترین میزان تأثیرات ضعیف بر سایر متغیرها را داشته‌اند.

شکل (۵) تأثیرات مستقیم متغیرهای احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر بر یکدیگر (تأثیرات بسیار ضعیف)
 Figure (5) Direct effects of the variables of social security among Ravansar citizens on each other (very weak effects)

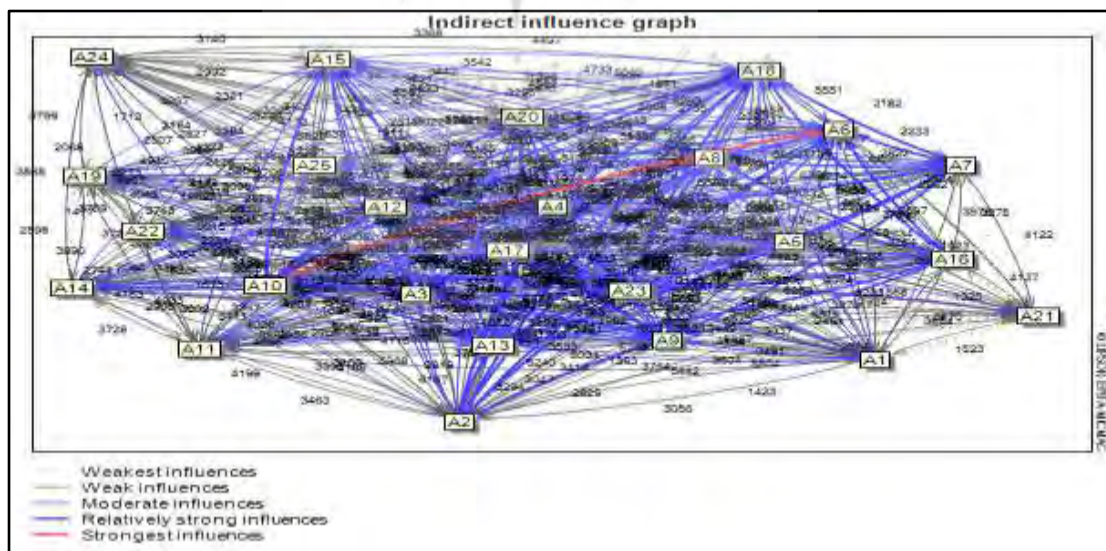
شکل (۶) نشان‌دهنده تأثیرات غیر مستقیم بسیار قوی عوامل اثرگذار بر احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر است. عوامل A10 (عملکرد پلیس) و A17 (دسترسی به خدمات ضروری و رفاهی)، بیشترین میزان تأثیرات را بر سایر متغیرها داشته است.

شکل (۶) تأثیرات غیر مستقیم متغیرهای احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر بر یکدیگر (تأثیرات بسیار قوی)

Figure (6) Indirect effects of social security sentiment variables among Ravansar citizens on each other (very strong effects)

تأثیرات غیر مستقیم بسیار ضعیف عوامل A4 (حس تعلق مکانی) و A17 (دسترسی به خدمات ضروری و رفاهی)، بیشترین میزان این تأثیرات را بر سایر متغیرها داشته است.

شکل (۷) تأثیرات مستقیم متغیرهای احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر بر یکدیگر (تأثیرات بسیار ضعیف)

Figure (7) Direct effects of social security sentiment variables among Ravansar citizens on each other (very weak effects)

نتیجه‌گیری

امروزه بهره‌مندی شهروندان از سطح مقبولی از احساس امنیت اجتماعی، یکی از مؤلفه‌های کلیدی توسعه پایدار شهری است که متضمن مشارکت و حضور فعال سایر شهروندان در تمامی عرصه‌های شهری است و بالعکس، ضعف احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان فضای شهری را به شیوه‌های مختلفی به سمت ناپایداری سوق می‌دهد؛ از این رو، ارتقای سطح احساس امنیت اجتماعی شهروندان به یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان شهری مبدل شده است. نتایج پژوهش میدانی حاضر نشان‌دهنده آن بود که به استثنای مؤلفه امنیت جانی، سایر مؤلفه‌های احساس امنیت اجتماعی در محدوده مورد مطالعه در وضعیت نامناسبی قرار دارند؛ همچنین نتایج بررسی وضعیت کلی احساس امنیت اجتماعی نیز نشان از آن داشت که وضعیت این شاخص کلیدی توسعه پایدار شهری میان شهروندان، در سطح نامناسبی قرار دارد. نتایج حاصل شده با نتایج پژوهش‌های افشانی و ذاکری هامانه (۱۳۹۱) در خصوص وضعیت احساس امنیت اجتماعی در شهر یزد؛ رخشانی نسب و همکاران (۱۳۹۵) در ارتباط با احساس امنیت شهروندان شهر زاهدان؛ هزارجریبی و فعلی (۱۳۹۵) در خصوص احساس امنیت اجتماعی دانشجویان دانشگاه پیام نور استان کرمانشاه و حاتمی نژاد و همکاران (۲۰۲۰) در ارتباط با احساس امنیت در محله الهیه شهر مشهد همسو است. از دلایل اصلی وضعیت نامناسب احساس امنیت اجتماعی در محدوده مطالعاتی، به روند صعودی سرقت وسایل منازل و ماشین‌های شخصی، کلاه‌برداری‌های متعدد، تضعیف احساس اعتماد میان شهروندان، ناامنی شغلی، ناپایداری درآمد، افزایش میزان طلاق، نگرانی از عضویت در انجمن‌ها، نگرانی در خصوص کاهش تدریجی ارزش‌های دینی و اخلاقی، نگرانی در خصوص نگهداری و حمل پول و اشیای قیمتی، افزایش مصرف مواد مخدر، عملکرد ضعیف پرسنل امنیتی در تأمین رفاه و آسایش شهروندان، افزایش درگیری‌ها و نزاع‌های خیابانی و ... اشاره می‌شود.

همان‌طور که عنوان شد، به دلیل موقعیت فضایی و جغرافیایی شهر روانسر و نقش بین راهی فضای شهری، این فضای سکونتی در چند سال اخیر با افزایش تردد شبانه‌روزی چشمگیری به‌ویژه در ایام تعطیل سال مواجه است. تردد افراد غریبه در این شهر بین راهی عاملی مهم در کاهش احساس امنیت اجتماعی شهروندان به‌ویژه امنیت جانی و مالی آنها بوده است. سرعت فزاینده استفاده از فضای مجازی و ضعف بسترهای فرهنگی استفاده از این تکنولوژی در دامن‌زدن به تضعیف ارزش‌های محلی و سنتی بی‌تأثیر نبوده است. روند فزاینده طلاق و ترس خانواده‌ها از گرفتار شدن در این چالش اجتماعی و همچنین نگرانی و اضطراب آنها از آلوده شدن فرزندان به مصرف مواد مخدر نیز در کاهش احساس امنیت اجتماعی شهروندان اثرگذار بوده است. ضعف زیرساخت‌های اقتصادی و صنعتی، زیاد شدن هزینه زندگی، ضعف امنیت شغلی، کمبود شدید فرصت‌های شغلی و نگرانی از وضعیت معیشتی خانواده و فرزندان، اثرات منفی چشمگیری بر کاهش سطح احساس امنیت اجتماعی شهروندان بر جای نهاده است. علاوه بر موارد فوق، شرایط تورمی، زیاد شدن هزینه‌های زندگی و مشکلات معیشتی خانوارها نیز دلیل دیگری برای کاهش احساس امنیت اجتماعی در محدوده مورد مطالعه است. در مجموع گفته می‌شود، با توجه به ارتباط زنجیره‌وار مؤلفه‌های احساس امنیت اجتماعی با شرایط اقتصادی، اجتماعی، مدیریتی و

فرهنگی شهروندان، احساس امنیت اجتماعی شهروندان معلول عوامل متعددی است؛ از این رو در ادامه پژوهش، پیشران‌های کلیدی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی شهروندان بررسی شده است.

در این خصوص نتایج پژوهش نشان‌دهنده آن بود که میان ۲۵ عامل اثرگذار بر احساس امنیت اجتماعی میان شهروندان روانسر، ۹ متغیر کلیدی شناسایی شده است. این متغیرها از یک طرف بیشترین اثرگذاری را بر سایر متغیرهای مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی و از طرف دیگر، کمترین تأثیرپذیری را از سایر متغیرها دارند و شامل رضایت از زندگی، حکمروایی خوب شهری، درآمد، اعتماد، عملکرد پلیس، کیفیت محیط کالبدی - فیزیکی، انسجام اجتماعی، دسترسی به خدمات ضروری و رفاهی و عملکرد نهادهای متولی هستند. نتیجه حاصل شده با یافته‌های پژوهش افشانی و همکاران (۱۳۹۱)، هزارجریبی و فعلی (۱۳۹۵)، مبارکی و سلطان‌زاده (۱۳۹۸)، کریمی و دانش مهر (۱۳۹۸)، حسین‌آبادی (۱۳۹۹)؛ ماوبای و همکاران (۲۰۱۶)، بوبنوسکایا و همکاران (۲۰۱۹)، چو و همکاران (۲۰۱۹)، اسپادارو و همکاران (۲۰۲۰) و گونزالس و همکاران (۲۰۲۱) همسو است. با توجه به نتایج حاصل شده گفته می‌شود، عوامل متعددی بر احساس امنیت اجتماعی شهروندان مؤثر هستند. دقت در ماهیت این متغیرهای کلیدی نشان‌دهنده آن است که با مدیریت منسجم، یکپارچه و کارآمد شهری که تحت لوای حکمروایی خوب شهری باشد، سطح سایر متغیرهای مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی شهروندان و به تبعیت از آن، وضعیت احساس امنیت اجتماعی در محدوده مورد مطالعه ارتقا داده می‌شود؛ از این رو، به‌کارگیری مدیران شهری متعهد، باتجربه و متخصص که به امور مختلف شهری تسلط دارند، حلقه مفقوده توسعه احساس امنیت اجتماعی در محدوده مطالعاتی است؛ زیرا تقویت پیشران‌های کلیدی شناسایی شده، جزو وظایف مدیران شهری بوده و به‌صورت مستقیم مرتبط با شرح وظایف آنهاست. مدیران شهری شایسته و کارآمد با کاربست مؤلفه‌های حکمروایی خوب شهری، زمینه ارتقای رضایت از زندگی، سطح درآمد و سرمایه اجتماعی شهروندان، دسترسی آنها به خدمات ضروری و رفاهی و همچنین ارتقای کیفیت کالبدی - فیزیکی را فراهم می‌کند؛ همچنین هماهنگی با سایر نهادهای متولی امور شهری و نهادهای امنیتی، نقش مؤثری در ارتقای احساس امنیت اجتماعی شهروندان دارند. شایان ذکر است، با توجه به اثر مستقیم و غیرمستقیم شهروندان در انتخاب مدیران شهری (شوراهای اسلامی شهر و شهردار)، مشارکت فعال و آگاهانه شهروندان در انتخابات شوراهای اسلامی شهرها، عنصری کلیدی، اساسی و بنیادی در مدیریت شهری است که تمامی جوانب زندگی شهروندان از جمله احساس امنیت اجتماعی آنها را به طرق مختلفی تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ بنابراین انتخاب آگاهانه مدیران شهری توسط شهروندان، شاید مهم‌ترین گام در تحقق حقوق شهروندی از جمله احساس امنیت اجتماعی است.

با توجه به نتایج حاصل شده «شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین انتظارات شهروندان از مدیران شهری با تأکید بر احساس امنیت شهروندان» و «شناسایی چالش‌ها و موانع پیش روی مدیران شهری در راستای انجام وظایف محوله به آنها با رویکرد ارتقای سطح احساس امنیت شهروندان»، دو پیشنهاد مطالعاتی برای پژوهش‌های آتی هستند که در بهبود وضعیت احساس امنیت اجتماعی شهروندان و همچنین بهبود عملکرد مدیران شهری مؤثر هستند.

منابع

- افشانی، علیرضا و ذاکری هامانه، راضیه (۱۳۹۱). مطالعه تطبیقی میزان احساس امنیت اجتماعی زنان و مردان ساکن شهر یزد، زن در توسعه و سیاست، دوره ۱۰، شماره ۳، ۱۶۲-۱۴۵.
- افشانی، علیرضا و همکاران (۱۳۹۱). بررسی احساس امنیت اجتماعی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن در شهر یزد، مجله تحلیل اجتماعی، شماره ۶۲، ۳۴-۱.
- ایمانی، بهرام و همکاران (۱۳۹۴). سنجش احساس امنیت اجتماعی در مناطق شهری (مطالعه موردی: شهر اردبیل)، پژوهشنامه جغرافیای انتظامی، سال ۳، شماره ۱۰، ۳۴-۱.
- بحری‌پور، عباس و خالد، امیر رستگار (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی: شهرستان کاشان)، فصلنامه مطالعات جامعه‌شناختی جوانان، سال ۴، شماره ۱۰، ۲۶-۹.
- بزرگوار، علیرضا و همکاران (۱۳۹۶). سنجش احساس امنیت شهروندان در شهر جدید هشتگرد، مدیریت شهری، شماره ۴۹، ۳۸۵-۳۶۷.
- بوزان، باری (۱۳۷۸). مردم، دولت‌ها و هراس، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، چاپ اول، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- حسین‌آبادی، سعید (۱۳۹۹). تحلیل تأثیر دل‌بستگی مکانی و سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت محلات شهری سبزوار، نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، سال ۱۲، شماره ۴، ۶۶۷-۶۵۱.
- رخشانی نسب، حمیدرضا و همکاران (۱۳۹۵). تحلیل احساس امنیت شهروندان شهر زاهدان با تأکید بر عوامل کالبدی - محیطی، پژوهشنامه جغرافیای انتظامی، سال ۱۴، شماره ۱۴، ۱۸-۱.
- رسولی، الهام (۱۴۰۰). رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت جوانان، ماهنامه آفاق علوم انسانی، سال ۵، شماره ۴۹، ۷۴-۵۷.
- ساعی، علی و همکاران (۱۳۹۳). تحلیل جامعه‌شناختی احساس امنیت میان شهروندان اراکی در سال ۱۳۹۰، فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، شماره ۲۰، ۶۷-۴۳.
- سقای، محسن و همکاران (۱۳۹۶). تحلیلی بر تأثیر فضاهای شهری بر امنیت اجتماعی زنان (مطالعه موردی: شاهین‌شهر)، پژوهش‌های مکانی - فضایی، شماره ۵، ۶۰-۴۲.
- کریمی، علیرضا و دانش مهر، حسین (۱۳۹۸). بررسی احساس امنیت در مناطق مرزی مطالعه موردی: شهر مریوان، فصلنامه پژوهشنامه مطالعات مرزی، دوره ۷، شماره ۴، ۲۴-۱.
- مبارکی، امید و سلطان‌زاده، رحیمه (۱۳۹۸). بررسی و سنجش میزان احساس امنیت اجتماعی زنان در فضاهای شهری (مطالعه موردی: شهر اهر)، نشریه شهر ایمن، دوره ۲، شماره ۸، ۱۳-۱.

مدیری، آتوسا (۱۳۸۵). جرم، خشونت و احساس امنیت در فضاهای عمومی شهر، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال ۶، شماره ۲۲، ۱۱-۲۸.

هزارجریبی، جعفر و فعلی، جواد (۱۳۹۵). احساس امنیت اجتماعی و رابطه آن با رضایت از زندگی (مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه پیام نور استان کرمانشاه)، فصلنامه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، سال ۷، شماره ۲۷، ۱۱۷-۱۴۴.

- Brooks, D.J. (2010), **What is security: Definition through knowledge categorization**. Secur. J. 2010, 23, 225-239.
- Bubnovskaia, O.V., Leonidova, V.V & Lysova, A.V. (2019), **Security or Safety: Quantitative and Comparative Analysis of Usage in Research Works Published in 2004-2019**, Behavioral Sciences, 9(12), 146; <https://doi.org/10.3390/bs9120146>.
- Cambridge Dictionary (2021), **Meaning of security in English**, <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/security?q=security+>.
- Cho, Y., Jeong, H., Choi, A & Sung, M. (2019), **Design of a Connected Security Lighting System for Pedestrian Safety in Smart Cities**, Sustainability 2019, 11(5), 1308; <https://doi.org/10.3390/su11051308>.
- Engerer, H. (2009), **Security Economics: Definition and Capacity; Economics of Security Working Paper 5**; Economics of Security: Berlin, Germany, 2009.
- González, A.M.H., Grimaldo-Santamaría, R.O., & García, M.D.P.Q. (2021), **Subjective and Objective Insecurity in Spanish Cities**, Sustainability, 13(23), 13309; <https://doi.org/10.3390/su132313309>.
- Hataminejad, H., Rezayee Gorgani, A., & Rahimi, F. (2020), **The analysis of the impact of the sense of place attachment to new residential neighborhoods on an increasing sense of security Case study: Elahieh neighborhood of Mashhad**, Geography and human relationships, supplement1, winter 2020, pp: 8-21, <http://ensani.ir/file/download/article/1608983652-10347-99-265.pdf>.
- Igarashi, A., Miyashita, M., Morita, T., Akizuki, N., Akiyama, M., Shirahige, Y., & Kenji, E. (2012), **A scale for measuring feelings of support and security regarding cancer care in a region of japan: A potential new endpoint of cancer care**, Journal of Pain and Symptom Management, Vol. 43 No. 2, pp: 218-225.
- Janicka, I. (2015), **Sense of security in single women and women in lasting relationships**, health psychology report, volume 3(2), pp: 159-166.
- Kozaczuk, F. (2011), **sense of security the city's inhabitants and their attitude towards the justice of institution**, Science & Military Journal, Liptovský Mikuláš Vol. 6, Iss. 2: 26-30.
- Mawby, R.I., Tecău, A.S., Constantin, C.P., Chițu, L.B & Tescașiu, B. (2016), **Addressing the Security Concerns of Locals and Visitors for the Sustainable Development of Tourist Destinations**, Sustainability, 8(6), 524; <https://doi.org/10.3390/su8060524>.
- Mircea, G., & Daniela P. (2016), **The Importance of Internet of Things Security for Smart Cities, Smart Cities Technologies**, Ivan Nunes Da Silva and Rogerio Andrade Flauzino, IntechOpen, DOI: 10.5772/65206. Available from: <https://www.intechopen.com/chapters/52312>.
- Mustafa, N A., Khalifa, MA., & Abd Elrahman, AS. (2017), **Safety and security of cities and their impact on the city life, The 1st international conference: Towards A Better Quality of Life**, 24 - 26 November 2017, Technische Universität Berlin Campus El Gouna, Egypt.

- Owen, T., (2008), **Measuring Human Security, In Environmental Change and Human Security: Recognizing and Acting on Hazard Impacts**, NATO Science for Peace and Security Series C: Environmental Security; Liotta, P.H., Mouat, D.A., Kepner, W.G., Lancaster, J.M., Eds.; Springer: Dordrecht, The Netherlands, pp: 35–64.
- Righetti, F., Balliet, D., Molho, C., Columbus, S., Faure, R., Bahar, Y., Iqmal, M., Semenchenko, A & Arriaga, X (2020), **Fostering attachment security: The role of interdependent situations**, International Journal of Environmental Research and Public Health, 17(20), 7648; <https://doi.org/10.3390/ijerph17207648>.
- Saáry, R., Csiszárík-Kocsir, Á., & Varga, J., (2021), **Examination of the consumers' expectations regarding company's contribution to ontological security**. Sustainability, 13, 9987, <https://doi.org/10.3390/su13179987>.
- Spadaro, G., Gangl, K., Van Prooijen, J-W., Van Lange, PAM., & Mosso, CO., (2020), **Enhancing feelings of security: How institutional trust promotes interpersonal trust**, PLoS ONE 15(9): e0237934, <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0237934>.
- Suutari, Am., Areskoug-Josefsson, K., Kjellström, S., Nordin, AMM., tHOR, j., (2019), **Promoting a sense of security in everyday life—A case study of patients and professionals moving towards co-production in an atrial fibrillation “learning caf”**, Health Expectations, 22, PP: 1240–1250.

